

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Martia, Joi și Sambata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

La cestiunea subsistinței protopresbiterilor nostrii.

I.

Prin decretarea legii despre căsătoria civilă subsistinta protopresbiterilor nostrii este fără îndoială pusă sub întrebare Tot atât de neîndoiș este însă, că lovitura, ce s'a dat bisericeii creștine, în special bisericeii noastre ortodoxe naționale, este neasemănat mai mare în partea ei morală, decât în cea materială.

Nu o vom pune dar pe acesta din urmă în primul plan, ci am dat și vom da la totă ocaziunea expresiune durerei, amărăciunii noastre pentru pernicioasa și demoralizătoare degradare a sacramentului căsătoriei, precum vom simți totdeauna lovitura dată bisericeii și stîrbirea drepturilor ei vechi ca însăși acesta deosebită instituțiune.

Vom respinge nemeritata imputare, ce ni s'a făcut dintr-o parte puțin competentă și de loc sprijinită de adevăr, ca și cum noi am fi cei ce punem partea materială a situațiunii, ce ni s'a creat, pe primul plan; — dar acesta tristă situațiune ca un fapt complinit, — ne vom interesa de sôrtea acelor organe, ce duc povara administrațiunii bisericesci și sunt stîlpul caracterului ei național.

De data-ce s'a sulevat acesta cestiune și ni s'a făcut chiar provocare, să ne pronunțăm asupra ei; fie-mi permis și mie a vorbi asupra ei.

Spre a putea face acesta cu succes, va fi absolut necesar, ca mai întâiu să stabilim un principiu sănătos, dela care porcedînd să scim: Ce suntem, ce voim și ce putem?!....

În baza tradițiunilor noastre preoțesci nu cred, că s'ar afla un atare principiu mai sănătos, decât cel exprimat de un zelos preot de dincolo, prin cuvintele: „Calea, ce ni-o trase divinul nostru Măestru, este calea crucei, calea suferințelor. ér nu a abundenței

în cele material și lumesci*.)

Dacă este așa, dacă asta ni-a fost și ne este calea preoțimei, îndeosebi a preoțimei române, apoi vom trebui să înfruntăm cu mai mult curaj lovitura, ce ni s'a dat, să nu desperăm!

Și de fapt așa este! Cercați istoria, cercați martiriul bătrânilor, al părinților și moșilor nostrii, și veți încredința, că așa este, nu altcum.

Noi nu am fost nici odată imbuibați de venite, nu, mai ales de venite sigure sistemate. Părinții nostrii în timpuri bune pentru popor, au căpătat câte ceva dela popor, ér în timpuri rele, în revoluțiuni, scumpete și fomete, au muncit la lucrări publice, au lucrat pământul, au vînat și au pescuit alături cu poporul.

Timpuri mai dulci în privința acesta, ca și în multe alte privințe, am avut numai în așa zisa „eră Șaguna”, numai dela 48 încôce, numai deodată cu emanciparea bisericeii noastre naționale și regularea afacerilor și drepturilor ei prin legi codificate.

Acosta eră de pace a dăinuit până la zilele de opresiune, sub cari gemem astăzi, dar părinții nostrii au pățimit neasemenat mai mult decât noi.

Și cu toate aceste stăm uimiți înaintea miraculosului adevăr, că preoțimea noastră română nu numai a subsistat, ci a dat totdeauna chiar în chestie de avere pe fruntașii satelor

Enigma consistă în faptul, că preotul român câștigă, ca orășenul și cruță ca săténul, sau cu alte cuvinte în vechiul adevăr: Nu cel ce câștigă mult, ci cel ce cruță mult e avut!

Preste tot se scie din viața practică, că în salarii mari fără cruțare numai demoralizare; — nici o fericire, dar nici vre o avere reală. Conceptul averei însăși este: A cheltui mai pu-

*) Preotul Cozma Moșescu în precuvântarea predicilor și panegiricelor P. Elia Meniat, Braila 1863.

țin, decât câștiga! Când vrei să trăiesci fără muncă și fără griji, deosemena vei trăi rău și greu. De tot rău va fi, când vrei să trăiesci bine, pe lângă muncă puțină, ori neproductivă. Cetițam ore unde va: Generațiua modernă nu caută bătrânețe, ci tinerețe d'albe!... Și tot am mai cetit: Mai cu greu e, a-ți lua împrumut o bucată de pâne, decât o sticlă de sect!

Venitul preoțimei noastre în largul țerei, adevă cu excepțiunea unor puține parochii, — în cele mai bune timpuri este de 2 și până la mult 500 fl., însă calculul mediu de 350 fl. este un venit, din carele un om cu minte, păstrătoriu și gospodâr, pôte face avere Și fiind că preoții nostrii în general au fost oameni cumiți și foarte modesti, de fapt au făcut averi relativ însemnate.

Adevă aceași, ce scrieam în cartea mea „Reunirea”: „Preotul român — spre deosebire de mulți alți binevoitori (?) ai lui — a luat și ia parte la toate sarcinile, neajunsurile și asupririle, ce le îndură poporul seu, — suportă cu el în parte toate nenorocirile, ce vin asupra-i și lucrăză alături cu el, lucrăză din greu pământul strămoșesc.

Cu alte cuvinte, preotul nostru n'a fost domn, ori numai domn, cum de regulă sunt domni și de regulă preoții altor confesiuni, ci a fost econom gospodâr și mult hărnicuț.

Astfel apoi în calea cea mai naturală i-a fost cu puțință nu numai subsistința, ci chiar o relativă bunăstare. A câștigat cât ori care econom — și a pus pe deasupra, întrecînd pe toți ceilalți economi, modestul seu venit preoțesc. A câștigat cât ori care econom, a pus deasupra venitul seu preoțesc și mai deasupra acestora întrecînd pe toți ceilalți economi, a pus mai buna sa gospodărie, purcésă din superiôra sa inteligență — și și-a făcut stare de o modestă bunăstare.

În urmarea acestor virtuți, preoții români, rău remunerați, au umplut scôlele cu fiii lor; satele cu familiile lor binevedute, căci binechibzuite; fondurile noastre bisericesci și societari și chiar băncile noastre, cu denarii lor înțeleptesce păstrați.

Scriind aceste, tare mă tem, că mi se va reflecta: „Acest om premăresce și propagă o mare interesare de economie în contul cultivării intelectuale a preoțimei noastre...”

Răspund: Nu! — Pe lângă economie și preoție rămâne timp destul pentru cultivarea spiritului, dacă acesta se pune în locul multor plăceri netrebnice ale poleituri moderne!

Și tot mai răspund: Nu, nu este absolut necesar, ca cultura și inteligența să se porțe numai în mănuiși și haine străine. „Kleider machen Menschen”, dar ce este mai mult, decât o recerintă a curățeniei igienice, ori mai mult decât o recerintă a presențării cinstite în societate, aceea nouă ne este impropriu, este mai mult o importatiune iudovăscă, care — de dată-ce acest neam de oameni nu au întru sine vre-un alt preț — presintă pe omul numai în haine.

Nu așa preotul român! El în general a fost puțin atins în trecut de poleituri netrebnice și prin acesta s'a deosebit foarte favorabil. În schimb a fost pătuns de o patriarhală probitate, diligență și pietate, ba în multe cazuri sub patriarhală modestie și simplitate a ascuns comori de sciință.

Un om cu minte se lucră, dacă are încălțăminte în picioare și n'are trebuință de încălțăminte la mâni!

Dar eu întreb: Cu cât suntem mai buni, de când preoții nostrii au lăsat pertul românesc, venerabilul port al poporului, portul clasic d'alb și trainic — vechia figură a preotului — și a îmbrăcat tot felul de sdrențe arse ovreesci?!

Cu nimic, decât dór' cu asemănarea noastră cătră acest neam urgisit și cu aceea, că în loc de a ridica frumôsa și trainica noastră industrie de

FOIȚA.

Lucrul manual educativ.

(Cursuri extraordinare ținute de George Moian, profesor la scôla normală de institutori și la seminariul central din Bucuresci. Bucuresci Deposit: E. Graeve & Comp. 1896. Prețul 1 leu.)

(Urmare.)

Cursul ținut în Sibiu,

14 Iuliu—14 August 1892.

Am dis mai sus, că acest curs l'am ținut la cererile stăruitoare ale domnilor institutori și învățatori entusiasmați pentru idea propagării lucrului manual, în urma conferinței, ce am ținut, la congresul didactic din Craiova. Aici în țără nu puteam să țin cursul — precum cereau cei mai mulți — din cauză, că nu dispuneam de instalațiua necesară spre acest scop. Dacă am isbutit însă a'l convoca și ține la Sibiu, este a se mulțami numai Escelenței Sale I. P. S. D. archiepiscop și metropolit, Miron Romanul, pen-

tru că a avut bunăvoința a'mi permite să folosesc spre acest scop unele încăperi ale seminarului și unelte atelierului acestui institut.

O coincidență nefastă a fost publicarea cursului de-odată cu întâmplările turbulente politice dela Turda, Șimleu și Arad. (Devastarea caselor mai multor români din cauza prezentării Memorandului în cestiunea națională la curtea imperială și regală din Viena). Avisul, prin care am publicat cursul, a fost împedecat în mersul preste granița ungară cătră adresații din Țără, precum m'am convins din recipisele de înapoiere și din scrisorile private. Din cauza acesta domni învățatori și institutori, doritori de a învăța lucrul manual, n'au putut fi informați la timp despre curs, spre a și putea regula afacerile de acasă și a merge la Sibiu. Unii s'au înscris telegrafic nemijlocit înainte de deschiderea cursului, alții imediat după deschidere, ba chiar și mai târziu. Se înțelege, că cei din urmă nici n'au mai putut fi primiți în condițiunile programului și din cauza acesta au preferit amânarea învățării lucrului manual pentru altă ocaziune. Au mai fost și cazuri, în cari unii dintre cei înscriși, din avu-mite cauze, au fost împedecați a veni la curs.

Astfel numărul participanților acestui curs a fost foarte mic. Acestă împrejurare a avut influență simțitoare asupra părții economice administrative a cursului, nefiind suficiente încasările în raport cu cheltuielile.

Programul lucrărilor, precum și specialitățile practice și gruparea lor între participanții cursului au fost aceleași ca și la cursul precedent.

Ca ajutor pentru instrucțiua tehnică practică a funcționat institutorul din Orăștie (Transilvania), dl I. Branga, fost elev al meu.

În două lecții am arătat domnilor participanți ai cursului afară de program, și câte-va exemple practice și teoretice de modelagiu și mulagiu (turnătorie în ghips) și din lucrările ușore de metal, pentru a-și câștiga cel puțin unele cunoștințe rudimentare asupra lucrărilor, ce le cuprind aceste specialități.

Vrednică de menționat este împrejurarea, că — precum la celelalte cursuri — așa și la acesta domni institutori și învățatori erau peste măsură de doritori, ca să și câștige cât mai multe cunoștințe despre lucrul manual. Conduși de acest zel, stăruiau să lu-

creze în atelier în tot cursul zilei, chiar și afară de orele regulamentare ale instrucției. În asemenea situație m'am văduț nevoit, să le dau ore suplimentare de ocupațiune, care numai în timpul dimineței au putut fi găsite libere, înainte de începerea cursurilor obișnuite, dela orele 5 până la 7.

S ra când nu se ținneau discușiunile colegiale, se deprindeau institutorii-elevi cu cântări corale¹⁾ sub conducerea unui cunosător de arta musicală²⁾. În modul acesta alimentat entusiasmul de muncă și sentiment național, se pôte ușor vedé, de câtă importanță și de ce mare utilitate pentru țără sunt asemenea cursuri ale institutorilor și învățătorilor — talpa culturii noastre naționale.

(Va urma.)

¹⁾ O poezie ocașională, alcătuită de dl G. Jón-drea, institutor în Sibiu, și dedicată acestui curs, s'a cântat după o melodie potrivită a altui cântec cunoscut. Dl Tahe Popescu, profesor de musică la scôla normală „Carol I” în capitală, a făcut o compoziție musicală proprie pentru această poezie. Poesia urmăză aci la încheierea acestui capitol.

²⁾ Dl I. Branga.

casă, veritabilă românească, ne-am dat pradă lui, neamului aceleuia

Au doră nu pote bate sub cămașa românească o inimă creștină, un suflet cult și nobil?!...

Socot, că am răspuns prin aceste la prima întrebare, ce ne-am pus: Ce suntem?!

Suntem preoți români, din vécuri dedați a trăi fără salarii mari; — se fim cum erau părinții noștri și se nu desperăm!

Să nu așteptăm bunătați mari, când trăim în casa mamei vitrege.

Să ne mulțumim cu poziția noastră modestă, până când bunul Dumnezeu va întorče și sörtea noastră spre bine.

Să lucrăm îndoit ca până acum, și să păstrăm îndoit.

Acésta va fi capull lucrului.

N. Maneaguțiu

Revista politică.

Cum se scie, ministrul de interne ungar a dat în Octobree c. o ordinațiune, în urma căreia limba germană s'a eliminat din școlile elementare din Budapesta. Profesorul Hugo Schuchardt din Gratz s'a văduț îndemnat prin faptul acesta de-a polemisa într'o broșură, scrisă de el, contra măsurii volnice luate de ministrul maghiar.

Se înțelege, că nici diaristii maghiari n'au rămas înderēt cu răspunsul. Astfel Eugen Rokosi scrie în „Bud. Hirlap“ următoarele: „Cum? Se potă ore aproba un om cult, ca băeți de 7—8 ani să învețe două gramatici și două limbi? Fie care învățat și filantrop trebuie să protesteze. Ar fi timpul, ca statul să înceteze de a maltrata pe copii!“

Förte bine ăis! Dar ceea ce ăice dl Rakosi despre copiii magiari ore se nu aibă valöre și pentru copiii români și slavi? Ore se nu protesteze ori-ce învățat și filantrop, când copiii națiunilor nemaghiare deja în etate de trei ani sunt băgați în Kisdedov uri magiare, și când, după cum se plänge „Narodnie Noviny“, copiii slovaci sunt siliți să cerceteze școlile elementare magiare? Au valöre principiile pedagogice numai pentru magiari, și nu și pentru români, slovaci și sërbi?

* * *

Prea puțin se apreciează în impériul german vina morală, pe care o pörta partida germană liberală din Austria la machinațiunile magiarisărei. Abstrăgënd dela aceea, că cu ocașiunea incheierei pactului förte ușor ar fi putut störce liberalii avantajii pentru germanii din Ungaria; în tot casul atitudinea lor față cu atacurile magiare îndreptate contra creațiunilor culturale germane din Ungaria a fost förte slabănögă și ticălosă.

Partida liberală germană a cređut că prin jertfirea a două miliöne de germani îi va îndatora și obliga pe magiari la mulțamită și la comunitate de interese.

Ernest de Plener, fostul ministru austriac, care înainte cu căți-va ani se căsătorise cu o magiară, a fost rugat din partea unor politiciani germani din Ungaria (sași?) să intervină, ca guvernul ungar să observe o atitudine mai crutătöre față cu germanii, dar Plener respinse rece ori ce comunitate cu germanii din Ungaria!

Astfel de lucruri i-au întărit numai pe magiari în tendințele și nisunțele lor, d-a rupe în grabă gätul elementului german! — scrie „Gaz. Trans“.

Politică și Religie.

(Tr.) Marele Sultan, Abdul Hamid, a trecut până la începutul revoluției armene, ca un domnitor, care nu e tocmai de tot închis pentru ideile progresului, dar care nu mișcă nici degetul cel mic pentru realizarea lor. Tocmai pentru acest motiv bărbății de stat englezi, nu numai astăzi,

dar și mai înainte l'au făcut pe el responsabil pentru tötă miseria din imperiul otoman, pentru că acesta se guvernă în mod absolut și pentru că voința padișahului e decidëtore pentru tötă dispozițiile guvernului. S'ar părea, că lordul Salisbury are tötă dreptatea. N'a făcut deja congresul din Berlin pași pentru reforme, cari aveau să se introducă în Macedonia și Armenia? Ce a făcut guvernul turcesc în decursul celor 17 ani? Și-a implinit barem cătuși de puțin datorințele impuse lui de congresul berlinez?

Armenii trec de ömeni förte nesimpatici; este însă incontestabil faptul, că ei sunt din fire un popor förte talentat și zelos pentru cultură. Sub administrația turcescă nespuse de miserabilă însă nu e cu puțință nici în Armenia, nici în Macedonia nici un progres. Că e adevărată versiunea, că religia mohamedană face pe aderenții săi inaccesibili pentru ori și ce fel de cultură, este o cestiune, care merită încă discuție. Fapt este că acolo, unde mohamedanii trăiesc sub stăpânire creștină ei se împărtășesc de tötă progresele culturale. Așa stă lucrul cu cele trei miliöne de mohamedani, cari trăesc în Caucas sub stăpânire rusescă, așa cu cele 57 de miliöne de mohamedani din imperiul indo-britic, așa cu cei din Bosnia și Hertegovina. Unde stăpânesc însă singuri musulmanii, acolo totul stagnăză, ér creștinii supuși lor cu greu pot înainta căte puțin din cauza murdării fizice și noptii intelectuale, cari formăză tabloul islamului. Nu e deci nici o mirare, că popöre, cari simt trăbuința luminei și a aerului, se găesc cu atât mai nemulțămite sub stăpânirea turcescă, cu cât devine mohamedanismul și mai impotent. Mai drastic nu putea să se manifeste guvernul din Constantinopol impotentă sa, ca prin indolența de 17 ani dovedită față cu dispozițiile congresului dela Berlin Marele Sultan avea datorința, să facă din îndemnul propriu reformele necesare pentru binele supușilor sei, fără să aștepte vre-o provocare din afară. El însă n'a făcut nimic. Nici intervenirile diplomatice n'au fost în stare, să-l scötă din flegma orientală; numai revoluția, toc și flacăările, măcelurile și omorurile abia au fost capabile, să-l trezescă din somnul letargic.

Cu tötă acestea e nedrept a acusa pentru tötă aceste crime esclusiv pe capul politic al statului turcesc, pe Abdul-Hamid. El mai este și calif, locțiitorul lui Mohamed. Ori și care reformă, care ameliorăză starea populației creștine din Turcia, vatămă populația mohamedană în vederile ei religioase san atacă un privilegiu, de care s'au bucurat turcii de sute de ani. Dacă mohamedanii, cari trăesc într'o țară creștină, privesc cu linisce la libertățile concetățenilor lor nemo-hamedani, acésta se întâmplă sub force majeure, care o dovedesc indispensabilitatea stăpânirii creștine în Caucas, în India și în Bosnia. Inse reformele, cari se presentă în ochii mohamedanilor, ca concesiuni, pe cari le face califul ghiaurilor, sunt considerate formal ca trădare în lucrurile sfinte ale profetului, amărăesc sentimentul drept credincioșilor până în cel mai profund cuprins al lor și îi irită la rezistența cea mai extremă, la revoluție. Tocmai în zilele noastre s'au implinit 70 de ani, de când Sultanul Mahmud II a luat cele dintăi măsuri, ca să organizeze armata osmană după metoda europeană. Atunci încă au fost așa numiții „Turci vechi“, și se scie, ce rezistență au opus acestia și înainte tuturor, lenicerii, nouelor reforme. Numai teribila baie de sânge, în care s'a înecat la o jumătate de an mai târziu rezistența lenicerilor, de a cărei monstruositate au încremenit chiar și cei mai sëlbatnici fanatici ai islamului, a făcut pe Sultanul, să se gândescă și să se răsăndescă förte serios în fața unor astfel

de rezistențe din partea Moslimilor drept credincioși, ori de căte ori a fost vorba de reformele proiectate prin congresul dela Berlin. „Turcii cei vechi“ din giurul Sultanului au contribuit într'un mod esențial, ca să cultive astfel de idei în capul Sultanului, și de aceea au trecut cei 17 ani fără nici o reformă. Abdul Hamid, care se consultă bucuros cu ambasadorii europeni și care își implinesce cu o consciențiositate și ingrigire atât de mare datorințele sale de domnitor, încât se ăice despre el, că e propriul său Sadrazan, nu e Mahmud II, care a dispus cu sânge rece să se străpungă cu sabia în căte-va ore 40,000 de lenicieri. Téma, de a vătéma populația mohamedană din imperiul otoman, l'a reținut dela reforme. Presiunea, care o eserecită acum asupra lui Europa în comun acord, ar putea justifica încât-va înainte turcilor vechi iradélul său de reforme și ar putea încât-va ușura critica poziției a Sultanului. Dacă ved Mohamedanii, că întreaga Europă stă în fața lor și că puterile mari nu mai sunt aplicate, să se jöce cu răbdarea, atunci și elementele opoziționale din Constantinopol își vor mai muia rezistența.

Și în alte state și la popöre de o cultură mult mai superiöră n'au intrat în viață reforme adenc tăietöre fără sdruncinări și turburări interne. De aceea e lucru de sine înțeles, că nici imperiul otoman nu potă fi scutit de aceste grele ispite. Rămâne numai întrebarea, dacă organismul deja istovit al statului turcesc mai e destul de capabil pentru rezistență, ca să potă suporta și astfel de sdruncinări puternice pentru un timp mai îndelungat? Răspunsul la acésta întrebare astăzi, nu cred, că l'ar puté da cineva. E sigur însă, că dacă i se mai poté ajuta încă Turciei cu reforme, atunci în persöna Sultanului Abdul-Hamid este garanția pentru introducerea unor astfel de reforme.

Am estras acestea dintr'un articol al diariului „Pester Lloyd“ mai întâi pentru motivul, că el tratăză despre acele cestiuni actuale, cari preocupă în linia întâi astăzi tötă opinia publică din Europa. Nu credem, să fie om pe acest continent, care citește gazete și se nu se întrebe, ore ce s'a mai întâmplat la Constantinopol? Cu atât mai vértos, cu cât „cestia orientului“ a fost și este totdeuna un vulcan förte periculos pentru pacea europeană. Al doilea am făcut-o, pentru-că articolul acesta revarsă o lumină clară asupra criticei poziții, care o are astăzi Sultanul Abdul Hamid. Tötă lumea apröpe e inclinată, să l acuse de indolență și negligență; toți oficioșii îi atribue o renitență nescusabilă, mai ales pentru-că nu voesc să elibereze firmanul, prin care se permită reintrarea rëndului al doilea de corăbii de război în apele levantine. Cu un cuvënt totul se sparge în capul bietului Sultan! Puțini vor fi fost, cari s'or fi gândit, la gréua și dubla lui pozițiune: Ca cap al statului și ca cap religios, ca calif. Din cele amintite mai sus rezultă, că sultanul ar fi introdus de mult reformele cerute, ca cap politic, nu a putut-o însă face din causă, că el ca cap religios, trebuie să țină cont de sentimentele religioase ale populației musulmane! Sultanul Turciei scie förte bine, că nimic nu e mai periculos, decât să se bată joc sau să nu ia în considerare tocmai aceste delicate, förte delicate sentimente!

Vedem dară, că în imperiul musulman, care după cultura lui de astăzi, mai că nu merită să mai facă parte din statele europene, cu tötă decădınța grozavă, în care se află, tot e constrins Sultanul să se pörte astfel, încât să nu vateme sentimentele religioase ale populației musulmane. Acésta e puternica témă, pen-

tru care el nu cutéază a se grăbi cu reformele impuse de puterile europene.

De altă parte puterim din depărtare la teribilele măceluri ale creștinilor și mohamedanilor din Anatolia. Vor fi poté și motive politice-naționale, cari le-au provocat; nu credem însă, să existe om cu mintea întregă, care se nu recunöscă, că 99% din motivele încăerărilor sunt de natură religioasă.

Turcii s'au discreditat înainte Europei tocmai prin decădınța lor religioasă. Și dacă ne-mulsumanii se vor bucura în curënd de binefacerile reformelor, cari de sigur vor trebui să se introducă, au s'o mulțumescă acésta iar 99 de procente faptului, că o mare parte sunt creștini. Sub acest sceptru au și intervenit puterile europene pentru ei, ca să ocrotescă pe creștini în contra furiei musulmanilor! Deci tot creștinismul e salvatorul lor!

Iar acum să ne permitem a face o comparație: Turcii, deși cu totul tot decăduți, nu lasă pe Sultanul, să introducă reforme, cari taie în drepturile legilor; Germanii dacă sunt astăzi ce sunt, au s'o atribue faptului, că sunt buni creștini și ömeni religioși, în deosebi luteranii țin la confesiunea lor; Francesii, dacă nu sunt astăzi, ce ar putea fi, au s'o mulțumescă faptului, că n'au ținut și nu țin la religie, la biserica lor. Și așa mai departe, așa putea aduce sute de exemple, din cari ar resulta ca conclusie apodictică următorea învățătură: Numai acel popor se poté numi într'adevăr cult și poté avea speranță la un viitor frumos, care ține cu sfințenie la biserica lui strămoșescă. Iubirea cătră biserică este nota esențială — sine qua non, fără de care cultura, în loc să aducă fericire, aduce mare nefericire unui popor, și unui individ, care își schimbă legea sau biserica pentru interese materiale, merită cel mai mare dispreț și atributul de om, căt se poté de necult. Individul, care e indiferent față de biserica lui, e un membru stricacios pentru popor, din care face parte!

S'au întâmplat în istorie casuri, că o mână de ömeni pentru interese materiale s'au lăpédat de biserica lor strămoșescă și au primit altă biserică nouă, care le-a oferit mai mult căștig. Astfel au făcut pela 1700 d. Chr. o mână de Români greco-orientali; ei s'au făcut pentru promisiuni de căștiguri materiale din greco-orientali greco-catolici. Astăzi acești greco-catolici s'au făcut romano-catolici mai grozavi decât papa dela Roma, de sigur esclusiv tot numai pentru interese materiale. Nu de geaba există în Vatican o comisiune, care se ocupă cu reunirea tuturor bisericilor sub scepтрul papei! Nu de geaba s'a înființat în Roma Collegiu și pentru orientali — nu-i mai spun și numele latinesc.

Comisia pentru convertirea greco-orientalilor, între cari sunt considerați și Români ortodocși, nu lucrează fără creștării, pentru că n'ar putea face fără creștării colegii, și n'ar putea da stipendii. Misionarii catolici esteri sunt bine plătiți, dar și fac un serviciu frumos, pentru că creștinismul, fie el și romano-catolic, e pentru toți de o potrivă mântuitor. Misionarii romano-catolici interni, adevărații aceia, cari nu au să facă din păgâni creștini, ci cari au să facă din creștinii luterani creștini romano-catolici sau din români greco-orientali români greco-catolici sunt cele mai perverse ființe de pe lume, pentru-că ele învrăjdesc lumea și conturbă pe fiecare creștin ne-catolic, care numai în biserica lui să poté simți fericit. Pöte veni apoi înainte unui

român greco-oriental într'adevăr cult, cu mîntea întreagă și inima la loc, chiar și 50 de femei, ca Maria Stuart*) de astăzi, de un nume foarte dubios, din vaticanul cel nou de pe Têrnave, și tot nu va fi în stare, să-l convertească! Nu, pentru că fericirea religioasă e o fericire subiectivă. Românul romano-catolic se simte fericit, când sărută papucul papei; luteranul încarnat nu-și ia pălăria, când dă acesta binecuvîntarea, și răspunde:

Ist des Papsrtes Segen gut,
So dringt er auch durch meinen Hut! (**)

În cestiile subiective convingerea e posibilă numai la indivizi ticăloși, cari umblă după creștări!

De aceea repet, că misionarii interni (romano-catolici) sunt cele mai perverse ființe din lume, fiindcă de când există istoria, numai rău au produs.

Astfel stă lucrul la noi români și astăzi: Partea cea mai mare dintre noi nu s'au lăsat, a se amăgi pentru un blid de linte, ci au rămas oameni înrădăvăr culti și credincioși bisericii ortodoxe, o mână de oameni d'între noi pentru un blid de linte și de dragul Mariei Stuart (vezi „Unirea”) s'au făcut romano-catolici. Iar unii d'între acestia români slabi de inger și exclusiv materialisti s'au înrolat în banda misionarilor romano-catolici interni! Se înțeleg iar exclusiv numai pentru creștări, și iar pentru creștări! Ca să potă însă căpăta mai mulți creștări dela papa în calitatea lor de misionari romano-catolici, ei au călărit și călăresc pe calul de bătaie al naționalismului. S'au făcut și se fac martiri naționali, nu ca să scape nația de sub asupriri, nu, ca să câștige drepturi naționale, ci: 1. Ca să câștige trecere înaintea românilor greco-orientali, cari vor fi nepricepuți, și 2. Pe baza acestei treceri să potă cere creștări mai mulți dela papa pentru răspândirea romano-catolicismului între români ortodocși.

„Ecce scopus lucacianus! ecce figura lucaciana“!!

Ceea ce e foarte trist, este, că bunii români ortodocși nu ved firele Ariadnei și se lasă seduși de oameni, cari vreau numai, să le mănânce creștării! Dacă la 1700 o mână de oameni s'au făcut romano-catolici pentru creștări; dacă în 1895 o mână de oameni cultivă romano-catolicismul și petrec cu săptămânile în Roma tot pentru creștări; ușor se potă, ca tot acești oameni puțin la număr, observând vre un câștig mai bun la Chinezii, mâine să se facă pentru creștări chiar și buzdaiști!

Ceea ce apoi e și mai trist, este, că chiar în sinul românilor ortodocși se găsesc lăpădături confesionale, cari tot pentru creștări greco și romano-catolici scriu articoli, ca „Jos confesionalismul“

Ei bine, după toate aceste miserii, cari numai unui popor cult nu-i fac onoare, n'au sunat césul suprem, ca români ortodocși, cei credincioși și cari nu s'au uitat la creștări seducători, să se trezescă?!

Dacă prăpădiții de turci decăduți țin la legea lor cu atâta tenacitate, încât chiar și Sultanul e pus în respect, apoi români ortodocși să fie mai pe jos decăt ei?!

Nu, nici odată! Treziți-vă deci țărani, învățători, preoți, inteligență, cu un cuvînt trezește-te, iubite popor ortodocși și deschideți ochii, ca să vedeți, ce curse miserabile îți pregătesc dușmanii tăi!

Întorce spatele unui poreclit archimartir, care pentru creștări a fost în temniță, în România și tot pentru

*) „Unirea“ din Blaș apără în Nrul său din 7 Dec. nou biserica romano-catolică cu vorbele lui Schiller din drama „Maria Stuart“.

**) Dacă e bună binecuvîntarea papei, străbate și prin pălăria mea!

creștări petrece și în Roma! Întorce spatele unui misionar intern nu național — român, ci romano-catolic, care vrea să vă facă, să vă lăpădați de legea voastră ortodocșă, cel mai scump al nostru odor. *La românii greco-catolici naționalismul e numai mijloc, la românii greco-orientali e adevărat scop!*

Trezește deci, iubite popor ortodox din cursele vrējmașilor, și după ce ai întors spatele la astfel de oameni periculoși p'ntu tine, ține până la ultima picătură de sînge la legea ta strămoșească, la singura ta biserică național-română: la biserica română ortodocșă, iubeste-o pe ea, și pe singurii tăi binevoitori: pe iubiții noștri preoți, protopresbiteri și arhierii români greco-orientali ortodocși!!

Noutăți.

Cas de mörte. Vasile Dan, subjude reg. în pensiune, în urma unor suferințe grele, provăduț cu sf. taine, și a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, astăzi în 27 Novembre 1895 st. v. la 3 ore a. m. în etate de 49 de ani, lăsând în adănc doliu pe neconsolabilă sa soție, fiice, frați, sócră, cumnați și cumnate.

Rămășițele pămîntesci ale scumpului defunct se vor așeza în cimitirul gr.-orient. din Zêrnesci, Mercuri în 29 Novembre la 12 ore a. m.

Despre această ireparabilă pierdere se încunună în tîntăz toate rudeniile, prietenii și cunoscuții răposatului. Fie-i țărina ușoră și memoria binecuvîntată!

Prin mörtea judeului, Vasile Dan, biserica noastră a pierdut un fiu credincios, și poporul român un brav și drept judecătoriu. Fie-i țărina ușoră!

Aleksandru Dumas și ghicitul în palmă. Cu câteva săptămîni înainte de mörtea sa, Aleksandru Dumas, care credea mult în chiromantie (ghicitul în palmă), s'a dus la d-na de Thebes spre a pune se-i citescă în liniile de pe mîna sa. „Nenorocirea, care lovește pe Dumas — țicea deunăzi d-na de Thebes, unui redactor al țiarului „Figaro“, era prevăduț. Nu sunt două luni, de când Dumas își țicea: „Linia mea a capului îmi inspiră griji. Ce țici? De sigur mi se va întempla ceva la cap“. Și vedeți că a murit de encephalită. Dar mai înainte de toate, adăuga d-na de Thebes, scipi ce va să țică linia capului? Când deschideți mîna, observi imediat trei mari linii, foarte vizibile, două transversale și una care încunjuă degetul cel mare spre a se perde, mai mult sau mai puțin departe, după-cum e și individul, în pumn. Din aceste trei linii, cea dintăiu este linia inimei, a două aceea a capului, și a treia aceea a vieții. La Dumas, linia capului i se oprea brusc și forma o gropiță, tacmai între degetul sórelui și acel al lui Mercur“. — Într'adevăr, chiromania relevă această particularitate. Dar de sigur trebuie să fi foarte încredător spre a face o lege. E foarte curios de a afla, că cu câteva săptămîni înainte morții sale, acest mare spirit, care era Dumas, se îngrijea, să pue să i-se cetescă destinul de pe liniile din palmă.

Infuianța frigului asupra cailor. Referitor la întrebarea această s'a făcut din partea unor medici de specialitate, nesce experimente de tot interesante. Au luat trei cai de câte 5 ani, pe cari i-au așezat într'un grajd, a cărui temperatură nu diferia mult de temperatura aerului de afară, balansa între gradul 15—17 sub punctul de gheață.

Experimentarea a durat din 19 Decembrie până la 1 Februarie. În fie-care diminiță se măsură temperatura aerului d'n grajd și se cântăreau caii. Nutremînt toți caii căpătau egal și anume, ca de obicei. Unul dintre cai a fost tuns cu totul și acoperit cu un straiu de lăună, ceialalți doi au rămas neatinși. De lucrat, nu lucrau absolut nimica ci făceau în fie care țic și o oră plimbare.

Mai bine a putut suporta frigul calul, care la cântar era mai ușor și mai mult a suferit, cel tuns, în 11 țile a pierdut din greutatea sa 46 klg. Mai interesantă a fost constatarea, că greutatea cailor se schimbă conform schimbării temperaturii, creșcea și decrescea.

Calul tuns a slăbit într'o țic, când era frigul mai a pru 15 klgr. urmînd însă după aceea țile calde iute și-a venit din nou la greutatea avută.

Pe drum îl întâlnește un om voinic, îmbrăcat în haine de sərbătore, care voia să mērgă la biserică. Acesta stete în loc, și-i țice celui cu sarcina: nu scii tu, că astăzi este Duminecă, țic, în care Dumnezeu s'a odichnit, după-ce a făcut lumea, toate animalele și pe om? Nu scii, că scris este în a treia poruncă: „să sfințesci țicua Duminecii“?

Întrebătorul era însuși prea bunul Dumnețen.

Țăietorul de lemne însă era încăpăținat și răspuns: „Duminecă pe pămînt. ori lună în cer, ce-mi pasă mie de asta și ce-ți pasă țic?“

— „Dacă-i așa, atunci se porți în veci sarcina asta în spate!“ — țice prea bunul Dumnețen, și fiind-că pe pămînt Dumineca o prețesci așa de puțin, de aceea, de aici înainte tu vei avé în veci numai „luni“ și vei sta în lună, drept dojană pentru cei-ce necinstesc țicua Duminecii“.

De atunci și până în țicua de astăzi se vede omul cu sarcina de lemne în lună și acolo va rămăne până la sfērșitul lumii.

Moșul.

Cele mai mari orașe din Europa. O fôie din Germania pe baza numărării poporului din 1890 enumără orașele din Europa, cari au peste 100.000 locuitori.

Cel mai mare e Londonul cu 4,211.056 locuitori, apoi vine Parisul cu 2,447.957; Berlinul cu 1,578.794; Viena 1,364.548; Petersburgul 1,035.439.

Mai mult de o jumătate de milion au următorele orașe:

Constantinopolul: 895.470; Moscva 822.397; Glasgow 618.461; Hamburg 573.198; Neapolul 522.700; Liverpool 517.951; Budapesta 506.384; Manchester 505.343.

Mai mari de patru sute de mii sunt 9 orașe: Bruxelles 498.400; Varșovia 490.417; Madridul 470.283; Roma 451.000; Amsterdamul 446.657; Birmingham 429.171; Lyon 416.029; Marsilia 402.749.

Sunt apoi 9 orașe de 300.000; 21 mai mari de 200.000 și 77 mai mult de 100.000 locuitori.

Părerea unor scriitori francezi despre duel. Din incidentul tragicului duel, ce s'a întemplat la Paris între Le Chatelier și Percher Henry, unul dintre colaboratorii cei mai buni ai țiarului „Journal des Debats“ care căduse victimă acestui duel, — fôia parisiiană „Echo de Paris“ a adresat celor mai distinși scriitori francezi un apel, rugându-i să arate, ce părere au ei despre duel. Până acum și-au dat părerea Jules Simon, Scholl și Zola. Aurelien Scholl este un aderent al duelului, Jules Simon însă este cu totul de altă părere. Acesta țice, că duelul este un obicei orb și barbar, căci a vătămă pe cineva, ér pe de-asupra a-l mai și răni, sau chiar a-l omori: acesta este un mod foarte ciudat de a-și răsbnna onórea vătămă. De obicei în duel rămăne rănit acela, care a fost și vătămă. Așa de exemplu la duelurile provenite din frîngerea jurămîntului căsătoriei, aprópe fără excepțune bărbatul legiuit cade victimă, deóre-ce el este de obicei mai slab și mai bătrîn, decăt amantul seducător. După părerea lui Jules Simon, cel mai bun mijloc pentru repararea onórei ar fi, dacă în locul duelului s'ar introduce instituțunea juriilor de onóre. — Zola țice: „Înainte mea duelul este un lucru nebun și monstruos, cu care nici nu vreau să-mi bat capul. În romanurile mele nu vine înainte un singur duel. Nu m'am duelat nici-odată; am figurat însă ca martor o singură dată, dar și atunci am considerat totul, ca un lucru de ris. Pentru aceea însă

nu țic, că duelul nu s'ar puté permite. Un comerciant, d. e., n'are lipsă de a se duela, deóre-ce ómenii din societatea, în care se întorce el, nu sunt așa riguroși în privința cestiunilor cavaleresci; dacă însă un milltar, un redactor de țiar sau un alt bărbat cu rang în societate ar refusa o provocare la duel, ar avé să i pară rău despre asta. Colegiu sei din societate s'ar feri de a-i mai da mîna și de aceea îl trebuie să se duceleze, căci duelul nu este atăt o cestiune de reparare a onórei, cât mai mult o cestiune de a fi onorat în viitor din partea membrilor din societate“.

Soldai-femei în China. În răsboiul, ce s'a purtat nu demult între Iaponia și China, soldaii chinezii s'au purtat, ca femeile cele slabe. Vēdînd femeile chinezese, cât de fricoși și amărțiți sunt bărbaii, s'au hotărît să între ele în luptă contra Japonasilor. Astfel vēduva generalului Sha-Ho-ki, care a căduț în lupta dela Ping-yang, s'a decis să formeze o armată din 3000 de femei, ca să răsbnne mörtea soțului ei. Scirea această a pus în temere pe japonezi, căci scint este, că femeia chineză, ajunsă în furia răsbnării e de țice ori mai primejdiósă decăt bărbatul.

Animalele pe mare. O mulțime de experiențe ne arată, că cele mai multe dintre animale, cu ocaziunea, călătoriei pe mare se imblăndesc și devin mai fricoșe. Paserile abia cîntă pe corabie, gîinile și gâscele slăbesc, cocoșii nici „ocuricu“ nu mai țic, numai rațele sélbatice nu-și pierd curagiul și rămăne în tot decursul călătoriei tot voinice.

Moimelē încă sunt foarte accesibile pentru morburile de mare. Cănele și mîța se lipesc mereu de om. Boini, caii și bivoliu pe mare se împetinesc mai iute, ca de obicei. Afară de rațele sélbatice nu s'a descoperit că marea ar cauza o esențială schimbare nici asupra porcilor și asupra șerpilor.

Croitori de căni. Să nu vē spēriați cumva de acest titlu! În timpul, în care trăim astăzi, în cōda vécului, ori-ce mirozzenie e posibilă. Scim cu toții căt de caprițiosă și nestatornică este acum în deosebi estravaganta modă, care ține într'o agitațune uimitóre atăți cārbați și mai ales femei și în același timp aduce tolose neprețuite croitorilor! Ei bine! Lumăa de ađi nu se mai mulțamesce nici cu atăta, ci în nemărginita ei bunătate a început a-se interesa nu numai de îmbrăcăminte ómenilor, ci și de a animalelor. Până acum, existau numai medici de animale (veterinari) acnm sunt și croitori și papucari pentru animale! Ér această împrejurare constituie un mare progres în — coalițunea culturală de ađi. Căci în adevăr croitoria și papucăria pentru căni a devenit foarte rentabilă. Simpla acoperire a cănilor cu postav a eșit deja de mult din modă în Paris. Acum un căne, nu tocmai din cei mai eleganți, are o toaletă de primire, un palton, o manta de cauciuc, pentru plóie, un șal de călătorie, o toaletă sură pentru sərbătore.

Și nu numai cățelușii, ci și căni de o mărime respectabilă sunt astfel îmbrăcați. Hainele lor au multe buzunare, pentru biletele de tren, pentru peria de haine, pentru batista, cu care se-și potă șterge lacrimile drăgălașul Azor sau alt elegant cățeluș. Da! Căni nobili își au deja și duzina lor de cămăși din batist fin, dacă sunt sănătoși din mătase sau surah, dacă sufer de nervi sau colică. Ghetele sunt în deosebi din cauciuc. Mai ales la nunțile familiilor mari se face lues grozav cu îmbrăcăminte a cănilor. Atunci căni favoriti ai ambelor familii sunt îmbrăcați în aceleași colorii, ca lacheii. E interesant, că în Paris se află croitori de renume, cari trăiesc numai din ocupațunea această. Afară de aceea, că cheltuelile facerii hainelor sunt nespuse de mici, ér prețurile cu cari se vēnd ele, conform împrejurărilor materiale fericite ale cumpărătorilor, foarte urcate, chiar și numărul cumpărătorilor acestora e peste așteptare de mare!

Loterie.

Mercuri, în 11 Decembrie n. 1895.
Sibiin: 76 25 13 85 58

Ad. Nr. pp. 585-1895 [212] 2-3

Concurs repetit.

In urma ordinului consistorial din 10 Octobre a. c. Nr. 6753 Bis prin acesta se escrie concurs repetit...

Emolumentele impreunate cu acest post, dau un venit sigur anual 400 fl. Doritorii de a compete la acest post...

Oficiul protopresbiterial rom gr-or al Clujului, in consflegere cu comitetul parochial.

Cluj, 6 Novembre 1895.

Tului Roşescu, protopresbiter.

20826/895 szám.

(217) 2-3

Pályázati hirdetés.

Az 1895 év végével Szabvármegye választott tisztviselőinek megbízatása lejárván az 1887 évi XXI t. cz. 79 § a alapján a következő választás útján betöltendő állásokra nyitok pályázatot:

- 1. Alispán 2000 frt fizetés 400 lakbér 300 frt. utáltalány.
2. főjegyző 1320 frt. fizetés 300 lakbér.
3. I. aljegyző 1100 frt. fizetés 200 lakbér.
4. II. aljegyző 900 frt. fizet. 200 lakbér.
5. III. aljegyző 750 frt. fizet. 150 lakbér,
6. tiszti ügyész 1200 frt. fizetés 200 lakbér.
7. pénztárnok 1200 forint fizetés 200 lakbér.
8. ellenőr 900 frt. fizetés 200 lakbér.
9. árva-zéki elnök 1320 frt. fizetés 300 lakbér.
10. 2 ávaszéki ülnök egyenként 1100 frt. fizetés 200 lakbér.
11. a központi, szászsebesi, szerdahelyi Szelistyei, és ujejházi, főszolgabírák egyenként 1100 frt. fizetés 200 frt. lakbér, 200

frt. utáltalány 100 frt. irodabér átalány és 100 frt. irodaátlány.

12. 6 szolgabíró a fennebbi járásokba egyenként 800 frt. fizetés és 150 frt. lakbér.

Az ezen állásokra pályázni ohajtók felhivatnak az 1883 évi I. t. cz. „ben előlt minősítési okmányokkal ellátott folyamodványokat f évi d e c z e m b e r 1 6 - i g k ö z v e t l e n ü l h o z z á m b e n y u j t a n i .

A vármegyénél jelenleg alkalmazott tisztviselő, mivel minősítvényük igazolva van, kérvényüket okmányokkal tetszerelni nem tartoznak

Nagy-Szeben, 1895 d e c z e m b e r h ó 4 é n .

Reissenberger, alispán.

981 sz. 95 - főisp.

(218) 2-2

Pályázati hirdetés.

Szabvármegyében nyudijazás folytán üesedésbe jött 500 forint évi fizetés és 100 forint lakpénzzel javadalmazott járási irnok-állomásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhivatnak pályázni ohajtók, hogy ezen főispáni kinevezés útján betöltendő járási irnoki állomásra az 1883 évi I-ső tör-

vényezikk 19 §. második szakaszában követtelt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó hó 15-ig hozzám nyujtsák be.

Nagy-Szeben 1895 évi december hava 4-kén.

Thalmann, főispán.

6347-1895 szám polg.

(226) 3-3

Hirdetés.

A nagyszebeni kir. törvényszék közzé teszi, hogy Szabvármegyébe kebeleztet Kakkasfalva község határának tagosítása megengedhetősége feletti tárgyalást a nagyzebeni át. takarékpénztár mint érdekelt birtokos kérelme folytán elrendelte és annak hatánapjával 1896 évi évi január hó 20-dik napját d. e. 9 órakor a kakkasfalvi községi irórába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok az-on megjegyzéssel idéztettek meg hogy az arra meg nem je enő birtokosok a tagosításba beleegyezőknek fogak tekintetni.

A nagyszebeni kir. törvényszéknek 1895 évi november hó 14 én tartott üléséből.

Phleps Frigyes, elnök.

(Olvashatlan), jegyző.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceşane se află de vëndare următorele cărţi:

I. Cărţi bisericesci.

- Biblia ilustrată testamentul vechiu şi nou, nelegat fl. 10, legat fl. 15 -
Chiriacodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat fl. 12.-
Evanghelie, neleg. fl. 8 leg. fin " 18.-
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. " 20.-
Octoich mic, neleg. fl. -60 cr. leg. " -75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat " -75
Proscomidia altariului " -25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. " 10 -
Rënduiala la sfîntirea bisericelor " 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat " 25.-

II. Cărţi scolare.

- Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. " -24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat " -25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. " -25
Abedar magiar-român, de N. Putnok leg. " -20
Aritmetica, de P. Dima " -32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = " -45
Aritmetica după Lurz " -20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III = " -35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediţie nouă, nel. cr. 30 leg. " -40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. " -30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată " -70
Catechism de M. Toma " -30
Catechism bogat " -50
Cărtică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă " -15
Comput de Ioan Popescu " 1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă " 2.-
Compendiu de drept canonic ediţie nouă " 3.-
Conducător la Abedar de I. Popescu " -10
Culegere de cântecenaşionale. " -25
Carte de cetire magiară de Crişan şi Putnok partea I. = 70 II. " 1.-
Carte de cãntări bisericesci pentru copii " -12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. " -20
Constituţia patriei de Ioan Popoviciu leg. " -20
Chemia elementară de Vlaicu " -80
Chemia anorganică de Filipescu " -80
Drepturile şi datorinţele civile " -20
Elemento de Geografia de Zacharia Boiu " -30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu " -30
Elemente de Istoria nat. şi Fisica de Z. Boiu " -30
Elemente de Fisică de I. Dariu " -30
Fisica de Făgărăşan " -40
Gramatica română de Mihelţan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV = " -24
Geografia pentru scól. populare de I. Dariu leg. " -35
Geografia pentru scól. populare de Moldovan & Făgărăşan " -30

- Geografia pentru scótele medii de Moldovan & Făgărăşan I. fl. 1.20
Geografia pentru scól. medii de Moldovan & Făgărăşan II. " -50
Geografia pentru scótele medii de Făgărăşan & Bársan II. " 1.-
Gramatica română de I. Dariu " -25
Gramatica limb-i magiare de Crişan & Putnok " 1.-
Istoria biblică pentru scól. populare " -30
Istoria biblică pentru scótele medii " -55
Istoria bis rom. de Şaguna I. II. " 3.-
Ieagogia de Dr. Ilarion Puşcariu " 1.50
Istoria bisericescã ptru scól. pop. " -35
Istoria bisericescã pentru scótele medii I. II. " 1.-
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop " -25
Istoria Ungariei de S. Moldovan. " -26
Istoria Ungariei pentru scótele secundare de V. Goldiş " -80
Istoria universală pentru scótele secundare de V. Goldiş " 1.-
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = " -60
Istoria literaturii române de Lazariciu " 1.-
Legendar român de V. Petri. " -50
Legendar magiar român de N. Putnok " -30
Limba maternă de Dr. Ilarion Puşcariu, ed. nouă " -40
Mărturisirea ortodocsă " 1.20
Pastorală veche " 1.-
Pastorală nouă " 1.50
Pomăritul de D. Comşa. " 1.-
Principii din Pedagogie de dr. Il. Puşcariu " 1.-
Psihologia empirică de I. Popescu " 2.-
Teologia dogmatică " 1.-
Teologia morală " 1.50
Toldy, Naraţiune poetică de Crişan & Putnok " -70

III. Cărţi literare.

- Biografia fericitului Şaguna de N. Popea fl. 2.50
Istoria biser. politico-naşionale. " 1.-
Enchiridion sau carte manulă de canóne " 4.-
Invetătorul şi poporul de Marienescu. " -50
Polemia contra Helid " -50
Calendariu pe anul 1895 " -30
Scrisori apologetice " -50
Sunete şi resunete de Z. Boiu " -50
Serierea sf. Ioan gură de aur " -50
Vocabular român germán " -70
Anghira creştină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja " 1.50
Anecdote şi glume de T. V. Gheaja " -65
Antologie română de Manliu " 1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărăşan " -20
Cine ce face lui îşi face, comedie întrun act pentru tinerimea scolară " -10
Codicele de Mateiu Voilean " -80
Colinde de A. Marienescu " 1.10
Compas românesc de P. Petrescu " -50
Cuvântări funebreale de Z. Boiu " 1.50
Crestomaţia română de I. Manliu " 1.75
Date istorice de I. C. Puşcariu " 2.-
Descântec populare de Marian " 2.-
Documente pentru limbă şi istoria de Dr. Il. Puşcariu " 2.50

- Doine şi strigături de St. Muntean fl. -12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariş " -80
In memoria lui G. Bariş peosii de G. Joandrea " -20
Intrebări de educaşune şi instrucşune studii pedagogice de Dr. P. Span " 1.-
La Alma povesti de Constanţa de Dunca Schiau " -50
Lecşionul comunelor bisericesci din archidieceşă de Dr. Remus Roşca " 1.-
Noul atac asupra scótelor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu " 2.-
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărăşan " -20
Primatul papal şi infalibilitatea papei de I. Broju " -25
Poesii de Andreiu Murşan " 1.50
Poetica română de I. Manliu " 1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I-V " 1.25
Povestiri alese şi intocmite de P. Petrescu " -75
Retorica şi stilistica de I. Manliu S'a dus în ţeră novelă originală de Il. Chendi " -15
Studiu diu economia naşională de P. Petrescu " -40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu " -45
Stupăritul de C. Dimian " -80
Vechia metropolie de N. Popea " 1.50
Protocótele sinodale dela 1864-1893 tóte laolaltă " 19.-
Protocótele congressuale dela 1868-1891 tóte laolaltă " 7.60
Statut organic " -25
Regulament pentru parochii " -10
Regulament pentru organizarea provisorie a invetământului " -10
Regulament pentru procedura matrimonială " -20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian. " -10
Regulament pentru afaceri interne congressuale. " -20

IV. Tipărituri.

- Budget còla " -03
Catalog de clasă còla " -02
Catalog de clasă broş. din 10 còle " -30
Catalog de clasă broş. din 15 còle " -45
Catalog de clasă broş. din 20 còle " -55
Carte de evidenţă còla " -03
Carte de evidenţă leg. din 30 còle " 1.80
Carte de evidenţă leg. din 40 còle " 2.10
Chronica scolară leg. " 1.50
Consemnarea pruncilor obligaţi a cerceta scóla còla " -02
Conspecte protopopesci, pentru noucun. " -05
Conspect despre comunele matre şi filie còla " -03
Conspect despre visitarea scótelor còla " -03
Conspecte de catechisaşia còla " -03
Conspecte scolare inv. (date statistice còla. " -06
Conspecte prot. I. II. III còla " -06
Conspecte de absenşii sèptemănale şi lunare còla " -02

- Contul capitalelor active còla " fl. -03
Estrase din protocolul botezaşilor, cununatşilor şi morşilor esempl. " -01
Matricula scolară còla cr. 2 legată din 50 còle " 1.50
Inventare pentru averea bisericelor " -10
Jurnal de casă còla " -03
Jurnal de casă leg. 25 coli " 1.65
Jurnal de casă leg. 30 coli " 1.80
Obligaşuni ptru biserici esempl " -01
Protocolul buneii invoiri còla " -06
Protocolul buneii invoiri leg. din 50 còle " 4.-
Protocolul parochial còla " -06
Protocolul parochial leg. din 50 còle " 4.50
Protocolul botezaşilor còla " -06
Protocolul botezaşilor I. din 50 c. " 4.50
Protocolul cununatşilor " -06
Protocolul cununatşilor I. din 50 c. " 4.50
Protocolul morşilor còla " -06
Protocolul morşilor leg. din 50 c. " 4.50
Protocol de esibite còla " -03
Protocol de esibite I. din 30 còle " 1.80
Protocol de esibite I. din 50 còle " 2.50
Prot. de clasificăşune còla. " -02
Prot. de clasificăşune I. din 50 c. " 1.50
Specificaşuni pentru noa cununatşii còla " -05
Testimoni şcolare esempl. " -02
Testimoni de religie " -02

V. Icóne.

- Icóna inmormentării domnului pe pânză " fl. 2.50
Icóna inmormentării domnului pe hârtie " -50
Icóna celor trei Ierarchi pe hârtie " -30
Icóna Evangeliştilor pe hârtie " -50
Portret Şaguna " 1.-
Portret Gozdu " 1.-

VI. Requisite de scris.

- Libele de scris à 1 cr. 100 " -70
Libele de comput à 1 cr. 100 " -70
Libele de dictandó à 1 cr. 100 " -70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi şcu " -15
Glasuri (tocuri de pene) şi de ceruse rotunde şi cuadrate á 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. şi " -45
Tocuri (còde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata "
Hârtie fină de scris de cancelarie şi concept á 6, 7, 8, şi 10 fl. miia de còle.
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 şi 7 bucata şi suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 şi 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăşi
Tablişe de petră bucata 7, 10, 12 14 şi 15 cu bucata
Tot felii de hârtie de epistole cu preşuri fórte moderate.
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de scólă pentru copii, chipuri pentru copii, Circete, Văpsele şi pensele, Hârtie sugativă.
Calemăr, Liniale, hârtie pentru stelagi, Albume, Blocuri, Tinte de dessem; totfelul de negrelă, tóte acestea cu preşuri fórte moderate.